ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי בעירבו במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו פליגי בנראה מבחוץ ושוה מבפנים בעירבו קמיפלגי בדרב יוסף דאמר רב יוסף לא שנו [א]אלא שכלה לאמצע רחבה אבל כלה לצידי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא [ב]זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא [ג]רחבה דרבים אבל רחבה דיחיד זימנין דמימלך עלה ובני לה בתים וה"ל כמבוי שכלה לה[ד] לצידי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד [ה]דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד כלה לאשפה[ו] ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אשפה ויעלה הים שרטון[ז] ומי חיישינן שמא תינטל אשפה [ח] והתנן אשפה ברשות הרבים גבוה י' טפחים חלון שעל גבה זורקין לה בשבת אלמא שני [ט]בין אשפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא [י]וחכמים מתירין אמר רב נחמן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באוזלי אמר[יא] חיישינן שמא יעלה הים שרטון ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אותיבו ביה בעקמומיתיה[יב] אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסתום הני מילי לחי מעליא אבל האי כיון דנשיב ביה זיקא ושדי ליה לא כלום הוא ואי נעיץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר ליה רבה בר עולא לרב ביבי בר אביי רבי לא משנתנו היא זו [יג]חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא[יד] הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא [טו]חצר שהרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רה"ר לטומאה [יז]ורה"י לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי בעירבו במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו פליגי בנראה מבחוץ ושוה מבפנים בעירבו קמיפלגי בדרב יוסף דאמר רב יוסף לא שנו [א]אלא שכלה לאמצע רחבה אבל כלה לצידי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא [ב]זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא [ג]רחבה דרבים אבל רחבה דיחיד זימנין דמימלך עלה ובני לה בתים וה"ל כמבוי שכלה לה[ד] לצידי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד [ה]דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד כלה לאשפה[ו] ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אשפה ויעלה הים שרטון[ז] ומי חיישינן שמא תינטל אשפה [ח] והתנן אשפה ברשות הרבים גבוה י' טפחים חלון שעל גבה זורקין לה בשבת אלמא שני [ט]בין אשפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא [י]וחכמים מתירין אמר רב נחמן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באוזלי אמר[יא] חיישינן שמא יעלה הים שרטון ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אותיבו ביה בעקמומיתיה[יב] אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסתום הני מילי לחי מעליא אבל האי כיון דנשיב ביה זיקא ושדי ליה לא כלום הוא ואי נעיץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר ליה רבה בר עולא לרב ביבי בר אביי רבי לא משנתנו היא זו [יג]חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא[יד] הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא [טו]חצר שהרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רה"ר לטומאה [יז]ורה"י לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

זורקין לה בשבת. משמע שהאשפה רחוקה מן הכותל ודרך למעלה מעשרה זורקין לה דהוי מקום פטור[ט] ואית דגרס שופכין:

לאו משנתנו היא זו חצר קטנה וכו'. וא"ל דקמ"ל דנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי דמתני' איכא לאוקמה בנכנסין כותלי קטנה לגדולה[ט] דאם כן הוי ליה לרב לפרושי מתני' דלא אייתי בנכנסין אלא הוי ליה למימר בהדיא נראה מבחוץ אינו נידון משום לחי: מבוי

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לקמן לט:, ב) ע' תוס' לקמן כד: ד"ה אין, ג) לקמן לט: ע"ש, ד) לקמן ט: לב לג: ע"ש, ה) לקמן כב: מוספתא פ"ז לטהרות [ובמשניות שם פ"ד מ"ו, עי' ילקו"מ], ו) כלקמן ט:, ז) לעיל ז. בד"ה תודתו כסתום, ח) דף ט:, ט) נדה ג., י) שבת ז ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל זה וכו' ממבוי אדוק עד כותל (רמבה) תז"מ וג"כ ס"א אין זה: (ב) שם ד"ה אמר ליה רב ביבי היתר:

ליקוטי רש"י

מעשה במבוי. דאשו אחד פתוח לרה"ר ולאשו אחד פתוח ושני לדליו אחד יש וגילוליו גבוהים י' ואחד אשפה ומים ומלכות פתוחין לו בתוכן אמצעי. שרטון. לימו"ן בלע"ז שמעלה טיט לשפתיו וממיכם ונעשה קרקע עולם [לקמן צט:]. זיקא. רוח [סוכה נא:]. סיכתא. יתד [שבת עד:]. שהרבים נכנסין לה. דרך פתחים לו פלגות של עשר [לקמן כב:].

הגהות וציונים

א) תיבת "לה" מיותר ולית‍א בכת"י ובדפו"ר (ובטעה הסופר וכתב אותיות "שכלה" פעמיים, תיבת "שכלה" פעמיים, דק"ס): ב) בכת"י הנוסח שצידו אחד ים וצידו אחד אשפה (ותיבות "כלה" ליתא) וכ"ה ברש"י, ופירושה לשיטת רש"י היינו מב' צידי מבוי הארוכים (ריטב"א עי"ש) וע"ע בריטב"א שם ובמאירי פי' אחר התואם את הגירסא שלפנינו (וכן משמע מפי' ר"ח): ג) גי' ר"ח אמר לא חיישינן [וכ"ה גיר' הערוך בערך אדל] ועי' במ"מ פי"ז מהלכות שבת [ה"ה] (גליון), וע' רשב"א וריטב"א: ד) גירסת ר"ח אותיבו ביה בשפתיה (ול"ג "בעקמומיתיה"), וכ"ה הגי' לשיטת הראשונים לעיל ז ע"א (דלא כשיטת רש"י שם) דאין צריך תיקון בעקמימות כלל אלא צוה"פ בראשו האחד ולחי או קורה בראשו השני (רשב"א וריטב"א ורא"ש לעיל ו ע"א עי"ש ובחי' הר"ן): ה) וא"ת מ"מ אמאי ארצטרך למימר דמבוי אסור וי"ל דקמ"ל דנראה מבחוץ אינו נידון משום לחי (גליון): ו) בדפו"ר נוסף אסרי אמבוי: ז) [צ"ל ויש] (גליון) וכ"ה כהוגן בכל הדפו"י ונשתבש בדפוסים המאוחרים (דק"ס): ח) פי' לא חשו לכך ולא בקשו לטלטל בתוך מבוי שלהן (מהרש"ל עי"ש ובמהרש"א): ט) תיבת "אחד" ליתא בכת"י ובדפו"ר: י) בכת"י ודלא דרסי בה רבים:

עין משפט נר מצוה

מד א ב ג מיי' וסמג סס טוש"ע ח"מ סס:
מה ד ה מיי' סס הלכה ה וסמג סס טוש"ע ח"מ סי' ספג סעיף כט:
מו ז מיי' פ"כ מהלכות שכר מצות הטומאות הלכה ג:
מז ז מיי' פי"ז מהלכות שבת הלכה יח וסמג סס טוש"ע ח"מ סי' שסד סעיף ד:

רבינו חננאל

עם בני רחבה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דרב בין עירבו ובין לא עירבו אוסר במאי פליגי ואמרינן (בשמא) [בשלא] עירבו בנראה מבחוץ ושוה מבפנים. שמואל סבר הרי הוא לחי ומותר ורב סבר לא הוי לחי בשעירבו פליגי במבוי שכלה לאמצע לרחבה שמואל סבר לה כרב יוסף דאמר אפילו פלוש מבוי כנגד פילושיה של רוחבה כיון שהוא באמצע רוחבה שרי. ורב (יוסף) כרבה דאמר אפילו באמצע רחבה זו כנגד זו אסור. אמר רב משרשיא זה שלא כנגד זה באמצע רחבה לא אמרן שמותר אלא ברחבה דרבים אבל רחבה דיחיד אסור מ"ט זימנין דמימליך ומלי ליה האי אמצע רחבה בתי והוה ליה פילושא בצידי הרחבה ורחבה זו היא כמו שאמרנו שיש בה דיורין ואינה מוקפת כולה אלא יש לה פתח פתוח לרה"ר. ומנא תימרא דשני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד. דאמר [רבין בר רב אדא אמר ר"מ] מעשה במבוי דצדו אחד כלה לים וצדו אחד לאשפה ולא אמר בו ר' איסור דהא קיימא מחיצות. היתר נמי לא אמר בו שמא תנטל אשפה מזה הצד ויעלה הים שרטון מן הצד האחר ונמצא מבוי מפולש לרה"ר משני צדדין. פי' שרטון כדכתיב ויגרשו מימיו רפש וטיט. פעמים שמגרש הים בזעפו על שפתו רפש וטיט ומתקבץ על שפתו ועולה כמין גבשושית וכשנס הים ישאר זה הטיט ומתייבש ונעשה קרקע מהלך לבני אדם לרה"ר. ואקשינן ומי חיישינן שמא תינטל אשפה והתנן בסוף מסכת זו [דף צט ע"ב] אשפה ברה"ר גבוה י' טפחים חלון שע"ג וכו' הנה ר' לא אמר בו לא איסור ולא היתר רבנן מאי (דאמר ת"ק) [דאמרינן תנא] וחכמים אוסרין. ואמר רב נחמן הלכה כחכמים. מרימר פסיק לסורא באוזלי ולא חייש שמא יעלה הים שרטון. ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרכו בודיא. פי' מחצלת אותיבו בשפתיה דמבוי. אמר רב חסדא הא דלא כרב דאמר תורתו כמפולש דאי כרב צורת הפתח בעי. ואי כשמואל

דאמר כסתום לחי מעליא או קורה בעיא. ואי נקש ביה סיכא וחבריה בטינא לשמואל מיהא שפיר דמי משום דאינה מחיצה הניטלת ברוח. פי' ואם תקע בבודיא זו יתד וחיברו בטיט שפיר דמי. אמרו משמיה דרב מבוי שנפרץ במלואו. פי' נפרץ הכותל האמצעי כולו לחצר ונפרצה חצר כנגדו ברה"ר חצר מותרת ומבוי אסור. מבוי אסור משום דהוא מפולש לרה"ר אבל חצר מותרת אפילו לטלטל בה

עין משפט
נר מצוה

מח א מיי׳ פ״ז מהל׳ שבת הלכה יט סמג עשין דרבנן ח טוש״ע ח״מ סי׳ שסד ס״ה:
מט ב מיי׳ שם הלכה כ טוש״ע ח״מ סי׳ שסג סעיף ל:
נ ג מיי׳ שם הלכה יח סמג עשין דרבנן ח טוש״ע ח״מ סי׳ שסה סעיף ד:
נא ד מיי׳ שם הלכה כג טוש״ע ח״מ סי׳ שסג סעיף יד:

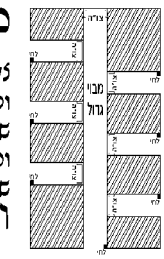
מבוי
גדול
רגלים
רגלים
רגלים